

“સારસ્વતોલ્લાસકાવ્ય” વિશે

- સં. વિજયશીલચન્દ્રસૂરિ

માત્ર ૧૫૩ પદ્ય-પ્રમાણ આ લઘુકાવ્ય, મધ્યકાલીન સંસ્કૃત કાવ્ય-સાહિત્યમાં એક અનોખી ભાત પાડે તેવું મજાનું કાવ્ય છે. આના કર્તાએ પોતાનું નામ અજ્ઞાત રાખ્યું છે, અને પોતાના ગુરુનું નામ (પદ્ય ૧૫૩) નિર્દેશ્યું છે. પોતાના ગચ્છ કે ગુરુપરંપરાનો પણ તેમણે ક્યાંય ઉલ્લેખ કર્યો નથી. આ કાવ્યની મને મઢેલી એક માત્ર પ્રતિભા આધારે આ સંપાદન થયું છે, અને તેથી આમાં કેટલીક શુદ્ધિઓ થવી આવશ્યક લાગે છે, જે બીજી પ્રતિ મઢે તો જ સંભવિત થાય. પાંચ પત્રોની આ પ્રતિ, અનુમાનતઃ ૧૬મા શતકમાં લખાયેલી જણાય છે.

કાવ્યનો વિષય : શ્રીનન્દિસ્ત્ત નામના સાધુવરના અનામી શિષ્ય-સાધુવર્યે, પોતાની જડતાને દૂર કરવા માટે કરેલી સારસ્વત-સાધનાનું હૃદય અને અવ્યય વર્ણન-એ આ કાવ્યનો વિષય છે. કર્તા પોતે જ કાવ્યના જાણે કે નાયક છે, અને તે પોતાના અનુભવનું બયાન આપતાં આપતાં કેટલાંક મસ્ત વર્ણન પણ આપે છે; આ જ આ કાવ્યની ખૂબી પણ છે.

કર્તા પોતાને ‘કશ્ચિત્ જનઃ’ તરીકે (પદ્ય ૧) નિર્દેશે છે અને પછી જ્યારે જ્યારે પોતાને રજૂ કરવાનો પ્રસંગ આવ્યો ત્યારે ત્યારે ‘સઃ’ પદથી પોતાને ઓઢાંચાવે છે. પ્રથમ પદ્યમાં જ કર્તા જણાવે છે કે-“પોતાની જડતાથી લજ્જિત હૈયે, એક મનુષ્ય, શ્રીગુરુની શુશ્રૂષા કરવાપૂર્વક, સારભૂત એવા સારસ્વત મંત્રને પ્રાપ્ત કરીને, રાત-દિન તેના જાપમાં મગી પડ્યો હતો.”

આ પછીનાં નવેક પદ્યોમાં જાપવિષયક સ્થિતિ-પદ્ધતિનું મોઢમ વર્ણન છે, જેમાં પદ્માસને બેસવાની, શૌચ કરવાની, શ્વેત વસ્ત્ર-પરિધાનની, સ્ફટિકની માલા વડે જાપની નોંધ મઢે છે. જાપનો પંદરમો દિન દીપાવલી દિન (૧૧) હોવાનું જણાવીને, પોતાનો આ જાપ સંભવતઃ ૧૫ દિનનો હોવાનું કર્તાએ આઢકતરું સૂચન આપ્યું છે. એ પછીનાં પદ્યોમાં દીપોત્સવી પર્વનું અને તેમાં થતા લોકોના વ્યવહારોનું અત્યંત રોચક-રસપ્રદ વર્ણન થયું છે. આ વર્ણન કતાને નિઃશંક સુસજ્જ કવિનો

દરજ્જો બક્ષે તેવું થયું છે. કવિને શૃંગાર-રસનો લગાર પળ છોછ નથી.

પદ્ય ૫૭-૫૮માં કર્તા વડુ મહત્વની વાત નોંધે છે. દીવાલીની રાત્રિના અંત્ય પ્રહર દરમ્યાન, પોતાને સારસ્વત મંત્રનો એક લાખ સંખ્યાનો જાપ પરિપૂર્ણ થયો તે ક્ષણે, પોતે ક્ષણભર માટે તન્દ્રામાં खोवाई गया હતા; અને તે જ ક્ષણે તેમને માતા શારદાનાં સાક્ષાત્ દર્શન સાંપડ્યાં. કવિ-સાધકે આ સાક્ષાત્કાર કેટલી બધી સૂક્ષ્મેક્ષિકાથી કર્યો હશે તેનો ધ્યાન તો તે પછીના ૫૧ થી ૧૦૬ પદ્યોમાં તેમણે કરેલાં દેવી-વિગ્રહ-વર્ણન ઉપરથી મળી શકે છે. આ વર્ણનમાં પણ સ્તન-વર્ણન કરતાં કવિએ શૃંગારરસ અને કલ્પનાશક્તિનો ભારી ઠાઠ બનાવ્યો છે. પરંતુ પ્રથમ દૃષ્ટિએ સ્થૂલ-કક્ષાનું લાગતું આ વર્ણન, સૂક્ષ્મ તંત્ર-દૃષ્ટિ ધરાવતા અભ્યાસી માટે એવું જ રહસ્યવાદી અને તાત્ત્વિક હોવું જોઈએ, એવું સતત લાગ્યા કરે છે. તન્જો આ વર્ણનના મર્મ ઉઘાડી આપે તેવી લાલચ અવશ્ય વ્યક્ત કરું. આ દૃષ્ટિએ પદ્ય ૭૮, ૮૭, ૮૯ ધ્યાનાર્હ જણાય છે.

૧૦૩-૪-૫-૬માં ક્રમશઃ દેવીના હાથોમાંનાં પુસ્તક, માલા, કમંડલુ અને વાહન એવા હંસનું વર્ણન છે. ૧૦૭માં તન્દ્રાધીન સાધકે કરેલ દેવીના પૂજનનું વર્ણન છે. ૧૦૮ થી ૧૧૩માં દેવીનું સાધક દ્વારા સાક્ષાત્કાર-ક્ષણે થયેલું સ્તવન છે, જેમાં દેવીને ટુંકારકલ્પ-રૂપે (૧૦૮) વર્ણવીને ઈંકારને પણ (૧૧૨) સ્મરણ કરેલ છે.

૧૧૪ થી ૧૧૭ વચ્ચે મહત્વપૂર્ણ પદ્યો છે. તેમાં, સાધકને દેવીનો આદેશ મળે છે કે “ઠૂઠ, તારું મોં ખોલ”, અને સાધકે તે પ્રમાણે કરતાં જ, પોતાના વૈદ્યૂર્મય કમળડલુમાંથી તેના મોંમાં અમૃતની ધારા વહાવી, અને તેનાં બિંદુ સાધકની જીભ પર લાગતાં જ પાંચ-છ વાર બીજમંત્રનો ઉચ્ચાર કરાવીને (કે કરીને ?) દેવી અંતર્ધાન થઈ ગયાં-એવું વર્ણન છે.

પોતાની ગૂઢ અને ગોપનીય વિરલ અનુભૂતિનું આવું વિશદ વર્ણન કરનાર સાધક કવિને આપણે સાધુવાદના કયા શબ્દ વડે નવાજીશું ?

પદ્ય ૧૧૮માં સાધકની સ્થૂલ ચેતનાનું જાગરણ અને માતાનાં દર્શન પછીના વિયોગની ખિન્નતાનું વર્ણન છે. ૧૧૯ થી પ્રાતઃ કાલ-સૂર્યોદયનું વર્ણન શરુ થાય છે, જેમાં દહીંનાં વલોણાં (૧૨૩)નું તથા કુકડાની બાંગ (૧૨૪)નું પણ વર્ણન છે. ૧૨૬માં શ્રીવીરનિર્વાણપર્વરાત્રિનો ઉલ્લેખ, કર્તા જૈન સાધુ હોવાનું સૂચવી જાય છે.

૧૩૦ માં કવિએ નવોદિત સૂર્યની સાથે નૂતન વર્ષની લોક-સ્થિતિને ઉત્પ્રેક્ષાત્મક રીતે સરખાવીને સરસ અર્થાન્તરન્યાસ (લોકોક્તિ) પ્રસ્તુત કર્યો છે : યાતાનુયાતે કુશલો હિ લોકઃ - અર્થાત્ લોકો તો અનુકરણ કરવામાં નિષ્ણાત જ હોય ! તો ૧૩૧માં વઢી, નૂતન વર્ષારંભે મોંમાં તાંબૂલ (પાનબીડાં) નાચીને વર્તતા લોકોને નોંધીને કહ્યું કે આ દિવસે જો મોં લાલ-લાલીવાળું હોય, તો એનું આખું વરસ ખુશહાલ જાય ! કવિનું વાસ્તવદર્શન અદ્ભુત છે. પછીનાં પદ્યોમાં પણ નૂતનવર્ષની લોક-સ્થિતિ જ નિરૂપાઈ છે.

૧૩૨માં કવિ, પોતે ઊન્નિદ્ર અને હૃદયમાં બીજમંત્ર જ અનુભવી રહ્યા હોવાની પોતાની તે દિવસની સ્થિતિ નિરૂપે છે. ૧૪૦માં પણ, નિદ્રા બીજજાપને કારણે રૂસણે ગઈ હોવાનું વિધાન કાવ્યમય રીતે થયું છે. ૧૪૫ થી ૧૪૯માં મંત્રનું રહસ્યમઢ્યું વર્ણન થયું છે.

૧૫૧-૫૨માં સારસ્વત જાપ, તેના પ્રભાવે થયેલ સ્વપ્ન-સાક્ષાત્કાર, અને તેના પ્રતાપે જ પોતે આ કાવ્ય રચી શક્યા હોવાની કેફિયત આપણને સંભઢાય છે. ૧૫૨માં પોતાના ગુરુ 'નન્દિરત્ન'નો નામનિર્દેશ કર્તાએ કર્યો છે.

કાવ્યમાં પ્રયુક્ત કેટલાક તઢપદા લાગતા શબ્દો પણ નોંધપાત્ર છે : લમ્બા (લાંબી) (૧૪); સરયઃ (સર-સરવાળી ?)(૧૪); કર્કઢિકુલા (૧૫) (હાથના ઠોંસા ?); ટંકાવલી (ચાંદલાં ?)(૪૧); મેરાજ્યક (મેરાયાં) (૪૫) ઇત્યાદિ.

કવિઓ અને સાધકો-બંનેને રસ પડે તેવું આ કાવ્ય યથામતિ શોધીને અત્રે પેશ કરતાં આનંદ થાય છે.

॥ सारस्वतोद्भास-काव्यम् ॥

श्रीभारत्यै नमः ॥

कश्चिज्जनो लज्जितहज्जडिम्ना
शुश्रूषितश्रीगुरुपारिजातः ।
सारस्वतं सारमवाप्य मन्त्रं
नक्तंदिवाऽजायत जञ्जपूकः ॥१॥

पद्मासनं पूरयति स्म जापं
कुर्वन्नपापं यदसौ सशौचः ।
मेनेऽखिलैरस्खलितप्रसर्प-
ज्जाड्यारिबन्धाय स नागपाशः ॥२॥

गोक्षीरधारधवलं वसानः
स(सु)कोमलं वस्त्रयुगं बभासे ।
जापादुपागत्वरशारदायाः
पुरस्सरङ्गप्रभयेव लिप्तः ॥३॥

तस्याऽतिलोलावपि लोचनाली
नालीकतुल्यं कविमातृवक्त्रम् ।
उद्दामसौन्दर्यमरन्दलोभा-
ज्जाने जहीतः स्म न जातु जापे ॥४॥

भाति स्म तस्य स्फटिकाक्षमाला
माला नु कल्पद्रुमकुड्मलानाम् ।
त्रपामि साक्षाद्यदि जातु देवीं
तत्पूजयामीति करे गृहीता ॥५॥

तेनाऽङ्गुली पत्रलपाणिरक्ता-
ऽशोकेऽक्षसूत्रस्य मिषेण बद्धा ।
श्रीशारदातुष्टिवशागमिष्य-
द्विद्याङ्गनान्दोलनकेलिलोला ॥६॥

वाग्वादिनी सन्निधिवर्तितत-
 द्विद्याव्रजादेकतरां दिधीर्षुः ।
 मन्येऽक्षमालाकमनीयपाणिः
 पाशं गताशङ्कमुपाददे सः ॥७॥
 गम्भीरनाभीनिभकूपकूले
 तस्य व्यलोकि स्रवदुस्रवारिः ।
 अङ्गुष्ठपुष्टाङ्गवृषादवास-
 भ्रान्तिर्घटीयन्त्र इवाऽक्षसूत्रम् ॥८॥
 मेरुं त्रिरत्नोज्ज्वलमेखलं ना-
 ऽस्त्रलज्जपत्रप्युदलङ्घताऽसौ ।
 विद्याधरेशा अपि यं न शक्ताः
 स्युर्लघितुं किं तमनासविद्यः ॥९॥
 हृत्पद्मतोऽतिप्रणिधानमुद्रा-
 बन्धेन निर्यातुमपायन्त्या ।
 तस्य प्रसर्प्यज्जपहुङ्कृतीनां
 दम्भादरावि श्रुतदेव्यलिन्या ॥१०॥
 प्राप्नोऽथ सारस्वतमन्त्रजापा-
 रम्भादिनः पञ्चदशोऽपशोकः ।
 प्रामूमुदन् तत्र मनांसि नृणां
 दीपालिकावर्षतटाकपालिः ॥११॥
 सम्पूर्णचूर्णद्रवसान्दरेखा -
 प्रसाधिता यत्र विभान्ति सौधाः ।
 गोक्षीरधारोज्ज्वललो[ल]लक्ष्मी-
 लीलाकटाक्षवलिशालिनः किम् ॥१२॥
 आशङ्क्यते यत्र विलोक्य लोकै-
 र्लिप्ताऽऽलयप्राङ्गणचूर्णरिखाः ।
 अर्केण कोपात्करकर्त्तरीभिः

कृताच्युतेयं किमु कौमुदीति ॥१३॥
 धन्यात्मनां ध(धा)मसु चूरिखाः
 शुभ्रा न बाभ्राजति यत्र लम्बाः ।
 सोत्कण्ठसत्कर्मजपुण्यसक्ताः
 प्रत्यक्षलक्ष्याः सरयो वहन्ति ॥१४॥
 पद्मावतां सद्यसु यत्र जाताः
 खण्डाज्यवल्लङ्गुकचण्डगोलाः ।
 बाढं कुलस्त्रीकरदिकुलातः
 प्रातः पतन्तः क्षुदरि क्षिपन्ति ॥१५॥
 सन्त्येव गौराः करलालनीयाः
 स्थूला अशैथिल्यकथास्तथापि ।
 यल्लङ्गुकेभ्यः सुदृशां कुतश्चि-
 द्दीनाः कुचाः कालमुखास्ततः किम् ॥१६॥
 स्याद्यत्रजानां सुकुमारिकाणां
 स्निग्धात्मनामद्भुतमाधुरीणाम् ।
 तुल्यः परं वाडवतप्तसर्पिः -
 सिन्धोः सुधांशोस्तलितः सबिम्बः ॥१७॥
 सूक्ष्मोज्ज्वलस्वादुससौकुमार्याः
 केषां न हर्षाय यदीयसेवाः ।
 किं सोमभासोऽन्यमहो सहिष्णु-
 द्योः रत्नरुत्कर्तृस्काविलूनाः (?) ॥१८॥
 दधिस्थिरस्थूलदलास्तनीयः
 सेवा समन्तो हु(?ह?)त तन्तुपूगाः ।
 सारस्ययुग्मोदकपुष्पगुच्छः
 श्रीवल्लयो यत्र जयन्ति शुक्लाः ॥१९॥
 यत्रेश्वरणां तपनीयपाशाः
 प्रेङ्खन्ति वर्णोत्तमखेलनीषु ।
 किञ्जल्कपिङ्गानि किमप्रफुल्ल-

प्रसूनबुद्ध्या मिथुनान्यलीनाम् ॥२०॥

द्यूतेन दन्ता अपि भूपतीनां-
ये पातितास्तैश्चिरसङ्गृहीतैः ।

कर्पदिकानां कपटेन यस्यां
कुन्दावदातैः कितवा रमन्ते ॥२१॥

वाह्यभ्यतो हिङ्गुल-यूषयन्त्र-
न्यासच्छलाद्यत्र न मन्त्रविक्रः (त्कः ?) ।

कुर्यात् कुहूकुंभकुचाकपोल-
श्रीकारिणीः कुङ्कुमपत्रभङ्गीः ॥२२॥

तस्याऽभवद्वासवासवस्या-
ऽवसानसन्ध्यावसरः सुमेध्यः ।
ध्यानादमुं क्षोभयितुं नु रगै-
रुत्पादितव्यापकदावशङ्कः ॥२३॥

तत्राऽरुणीभूतसमस्तभावे
हारोऽपि गुञ्जाफलगुम्फकल्पः ।
कालीं मुखालीमविलोक्य काल-
क्षेपादुपालक्षि चलेक्षणाभिः ॥२४॥

व्योम व्यरोचिष्ट विचित्रचञ्च-
द्दीधित्यदभ्रस्फुरदभ्रसालम् ।
वाग्देवताविर्भवनोत्सवाय
प्रत्यग्रपट्टांशुकमण्डपः किम् ? ॥२५॥

दीपादिषु स्वं क्षिपताऽऽतपस्वं
पलायितुं वेद्यि दिनेन मुक्तः ।
राज्ञो दलं वीक्षितुमायदाभा-
दस्ताचले शैखरिकः खरांशुः ॥२६॥

विष्णुं जगुः पर्वतमस्तकेऽज्ञा-
स्तेनाऽस्तभूमीभृतिभानुदम्भात् ।

दैत्यादृतध्वान्तचमूदयेऽचि-
 श्वकारुणं चक्रमभूतदीयम् ॥२७॥
 रेजेऽर्कबिम्बि(म्बं ?) वरुणेभकुम्भः
 सिन्दूरपूरच्छुरणारुणः किम् ? ।
 किं तद्वधूकुङ्कुमितास्यपद्म-
 च्छयारुणः स्फाटिकदर्पणो वा ॥२८॥
 श्रीकण्ठकान्तामगमं न गङ्गा-
 मित्यात्मशुद्ध्यै पुरतः सुराणाम् ।
 उत्तुङ्गकल्लोलकरेऽर्कगोलं
 दध्रे क्रमादम्बुधिरग्निवर्णम् ॥२९॥
 पत्युः प्रतीच्यास्तुरगेभगर्भ-
 रत्नैर्भृतं मन्दिरमम्बुराशिः ।
 तस्योपरिष्ठादहिमांशुबिम्बं (?)
 शिश्राय शोणोपलकुम्भशोभाम् ॥३०॥
 अम्बोल्पमग्नार्कमिषेण लक्ष्म्याः
 प्रमीलितायाः प्रियसिन्धुतल्पे ।
 तुङ्गः स्तनः पीडनपाटलः किं
 जातोऽनिलोद्धूतदुकूलदृश्यः ॥३१॥
 मन्ये तमोभिः कृतरथ्यरङ्ग-
 चुरङ्गरूपै रविरात्मवैरी ।
 नीत्वोपकण्ठं धिगपाति पापैः
 पाथोधिमध्ये तदनु प्रसस्ने ॥३२॥
 कालीं तमःकञ्जुलिकां सतार-
 मुक्तामदृश्येन्दु-तरण्युरेजाम् ।
 सन्ध्यानुरागोरगवल्लिरङ्गा-
 च्वङ्गा मुखे(ऽ?) वस्त कुहूकुलस्त्रीः॥३३॥

सर्वप्रकाशप्रवणार्कदीपो-
 त्सर्प्यच्छविच्छशिशिखान्तसूतैः ।
 नभःशरावक्षरितैरभारि
 क्षोणीतमः कज्जलचूर्णपुञ्जैः ॥३४॥
 ध्वान्तावलिश्यामलितां विचित्रा-
 काराञ्चितोद्गुप्रकराभिरामाम् ।
 दीपोत्सवे रात्रिवधूरपि द्यां
 चक्रे विलिप्योज्ज्वलमण्डनां नुः ॥३५॥
 कोपेन जज्वाल तरङ्गिरागा
 नूनं चनस्था ततिरौषधीनाम् ।
 प्राणेश्वरः शीतकरोऽकरोद्य-
 न्ना(न्न)मां करस्पर्शनतोऽपि तोषं ॥३६॥
 स्मेरं मरन्दामृतमिन्दिरायाः
 सद्याल्परोलम्बकलङ्कपङ्कम् ।
 अन्तः सरस्तारकपत्यपत्य-
 ब्रातोपमां कौमुदमाप वृन्दम् ॥३७॥
 उच्चैस्तरादम्बरतोऽस्तशैले
 पातेन तेजो यदभाजि भानोः ।
 दीपालयस्तच्छकलायमानाः
 प्रत्यालयं दिद्युतिरे तदानीम् ॥३८॥
 लोकेन हेमन्तसमन्तशीता-
 वपीतसीतङ्कतया हुताशः ।
 दा(दी)पावलीदीपकदम्बदम्भा-
 दूपे तमः सन्ततिकृष्णभूमौ ॥३९॥
 मा संविगृह्येन्दुरहोदुरन्तै-
 स्तत्राऽहि जिग्ये तिमिरैस्ततोऽसौ ।
 नष्टो गृहीतोडुदलोऽथ दीप-

व्याजादभूच्चम्पकपुष्पवृष्टिः ॥४०॥

नारीर्निरीक्ष्याभरणाद्भुताङ्गीः
शृङ्गज्वलदीपकपङ्क्तिभङ्गया ।

टङ्कावलीस्तत्र महे महेभ्य-
गेहश्रियोऽप्याऽऽमुमुचुः स्वभाले ॥४१॥

दीपोत्सवे नूनमगादलक्ष्मी-
र्लक्ष्मीश्च वेशमस्वकृतप्रवेशम्
तस्मादलम्भ्यन्त मिथोऽबलाभि-
दीपच्छलात्काञ्चनकन्दलानि ॥४२॥

अग्रे निजस्वामिजहासहर्षा-
दावासलक्ष्मीरिति वीक्ष्यते स्म ।
तद्द्वारवक्त्रे गृहस्तराजी
ताम्बूलरङ्गारुणदन्तपङ्क्तिः ॥४३॥

ध्वान्तद्विषा च्छिन्नरुचोऽरयो न-
श्चण्डांशवोऽमी इति शङ्कया किम् ।
रोषारुणास्तेष्वधिरुह्य तारा-
स्तस्थुः पृथुस्थालगदीपदम्भात् ॥४४॥

स्वस्वालयेभ्यो निरयुः कुमार
मेसज्यकै राजितपाणिपद्माः ।
कर्तुं नु चामीकरकेतकैस्त-
ज्जापाय दर्भासनजा सपर्याम् (?) ॥४५॥

निर्माप्य मे रात्रिकदीपिकाः स
श्रीपर्वराट् पुम्भिरलभ्यमानम् ।
अशूशुधद्धेश्मसु शोकशत्रुं
शङ्के सपत्राकरणाय रात्रौ ॥४६॥

आह्लादलक्ष्मीं बहुलामवाप्य
केऽप्यग(ग्र)धामान्तर तिह्यमांतीम् (?)

धीरा निधीकर्तुमिवौषधीच्छा-
 धीनाः खनन्ति स्म वनावनीषु ॥४७॥
 दीपावलीपावनरात्रिकार्यं
 निर्माय मंगल्यमथो नृनार्यः ।
 दीपद्युतादर्पकदोःप्रतापाद(?)
 दान्तोदरं तल्पनिकेतमापुः ॥४८॥
 दीपस्तदीयामलदीप्तिदीव्य-
 च्चीरावृताङ्ग्यास्तिलकं किलैकम् ।
 देहल्यनुल्लङ्घनलालसायाः
 सत्याः श्रियोः दर्शि(श्रियोऽदर्शि) गृहोदरेऽपि ॥४९॥
 सद्गुणपादं गुणगुम्फयोग्यं
 सज्जं कलावज्जनिनं युवानः ।
 भेक्षुस्तथा तल्पममा वधूभिः (?)
 काव्यं यथाऽलंकृतिभिः सहार्थाः ॥५०॥
 गाढोपगूढस्तनपीडनादि-
 क्रीडाः प्रदीपोऽत्र वधू-धवानाम् ।
 पश्यन्मरुल्लोलशिखोऽन्तरन्तः
 शङ्के शिरोऽन्दोलयति स्म रागी ॥५१॥
 पुष्पायुधायुःपरिवर्द्धकं य-
 द्यद्यौवनद्रोः कुसुमायमानम् ।
 यद्रागवादर्धैरमृतोपमं तत्
 किं नो युवानो विदधुर्वधूषु ॥५२॥
 क्रमेण जाता यदि घूर्णनेभ्यो
 निर्णीतनिद्रागतयः प्रदीपाः ।
 किं तर्हि वाच्यं रतकेलिखित्रो-
 ऽन्तरङ्गतारुण्यवधूवराणाम् ॥५३॥
 संभोगयुद्धेऽङ्गलिकुन्तकोटि-

भूचाप-द्वक्तोमरघोरघातैः ।
 प्राप्ता निरैक्षुः किमु सान्द्रनिद्रा-
 दम्भादनुत्थां मिथुनानि मूर्च्छाम् ॥५४॥
 जालाध्वना चक्षुरगोचराङ्गः
 प्रविश्य सौधेषु समीरचौरः ।
 जरीहरीति स्म शयालुदम्प-
 त्यङ्गश्रमाम्भःकणमौक्तिकानि ॥५५॥
 उत्थाय रात्रौ बहुधान्यशुद्धि-
 सिद्धयोः श्रयन्तादपि(?)हेतुभावम् ।
 स्वस्वौकसः सूर्यकदारुहस्तौ
 नार्योऽचकर्षन्निहितागुणज्ञाः ॥५६॥
 तस्यां निशायामथ बालिशानां
 धुर्यः स तुर्यप्रहरान्त्यभागे ।
 सञ्जातसारस्वतलक्षजापः
 प्राप क्षणं स्वापमिवाऽपपापः ॥५७॥
 उद्धर्वन्दमां तावदभङ्गभाग्यः
 सौभाग्यशोभालटभाङ्गभङ्गी ।
 श्रीशारदां कोविदकल्पवल्ली-
 मग्रे समग्रे हितदां ददर्श ॥५८॥
 नाऽबोधि कामाधिकदां स्वपुत्री-
 मादावतोऽपत्यमहत्त्वमिच्छुः ।
 यत्पादयोः पूजयदिष्टपूत्यै-
 वेधा न्यधान्नाकिमणीन्नखान्नु ॥५९॥
 यत्पादयोरुल्लसदंशुदीप्रां
 कामाङ्कुशाः किं सुरकेलिवाप्यः ।
 नित्याऽनमद्विम्बनदम्भमज्जा-
 देव्यङ्गरागाविलरक्तनीराः ॥६०॥

नाऽमी नखा यत्पदयोः सुवृत्ताः
 किं तर्हि सा मन्त्रठकारमाला ।
 तां लोहितां चिन्तयतां सतां यद्-
 वश्याः कवित्वादिकलामहेलाः ॥६१॥
 यत्पन्नखाः प्रेङ्खिमयूखलेखा-
 शिखामुखा मूर्खमतल्लिकानाम् ।
 कुर्वन्ति दीपा इव हन्त्रिकेता-
 लोकं तमस्काण्डविखण्डनेन ॥६२॥
 भवार्णवान्तः सततभ्रमो यत्
 पादाङ्गुलीविद्रुमकन्दलानाम् ।
 लाभेन भो यस्य भवत्यवन्ध्यः
 सुधीवराणां धुरि वर्णनीयः ॥६३॥
 पादौ यदीयौ जलदुर्गवृत्ते-
 रुज्जाग्रतः षट्पदरक्षकस्य ।
 पाथोरुहोऽप्याहरतः श्रियं चेत्-
 तव्याति(तयाऽपि) यातव्यमवश्यमेव ॥६४॥
 द्योभूरुहामीहितमात्रदानां
 हीनोपमानात् कविदीयमानात् ।
 यस्याः प्रकोपं किमधारयन्तौ
 पादौ जपादौ स्पदशोणवर्णौ ॥६५॥
 वाचालतामञ्चति नूपुरं चे-
 दचेतनं यच्चरणे निविष्टम् ।
 तद्युग्मधारी हृदि तर्हि विज्ञः
 स्याद्वक्त्रनिर्यद्वरनव्यकाव्यः ॥६६॥
 वर्णोऽस्ति शोणस्तरबादिवाच्य-
 स्तेनाऽस्य विश्राम्यति तारतम्यम् ।
 यस्याः पदाब्जद्वय एव यत्-

द्विश्रान्तविश्वत्रयभक्तिरगम्	॥६७॥
ऊर्वातताया यदनर्घ्यजङ्घा	
वल्लेः सकाञ्चीमणिकौसुमायाः ।	
मञ्जीरदम्भादकृत स्वयंभू-	
र्भाभोभृतं मेरुभृदालवालम्	॥६८॥
रक्ताविन्दं कुरुविन्दमग्निः	
सिंदूरमित्याद्यरुणार्थवृन्दे ।	
मुख्यौ यदंघ्री तदमू दधेते	
मूर्ध्नि स्फुत्स्त्रूपुरहेमपट्टम्	॥६९॥
पादा यदीयाः कृतपूजनानां	
जाड्यं जवान्नाशयितुं जनानाम् ।	
मञ्जीरमाणिक्यमयूखलक्षाः	
संतन्वते कोपकटाक्षलक्षाः	॥७०॥
ऊरुश्रियाऽऽखण्डलकुम्भिशुण्डा-	
दण्डाभिमानोद्दलनेऽद्भुतं नः ।	
यस्याः सदा नम्रशिरस्करम्भा-	
स्तम्भाभिभूतौ पुनरस्ति खेदः	॥७१॥
युक्त्या भुजायामवती यदीय-	
श्रोणीतटे काऽप्यमरी न काञ्चीम् ।	
शक्नोति बन्धुं न भवत्यमुष्या	
दिव्या यदि व्याससमासशक्तिः	॥७२॥
सम्भाव्यते स्यूतमदे भुवां चे-	
त्तदर्कतूलातुलतन्तुलक्षैः ।	
चेद्देवलोके तदतन्द्रचन्द्र-	
ज्योतिःकलापैः किल यदुकूलम्	॥७३॥
जैनेन्द्र वाग्या(क्पा)लनपात्रसंवि-	
द्धानोत्तमाचार्यपरीष्टितुष्टैः ।	

पुण्यैः परीतां नु तनूलतां या
 धत्तेऽवदातद्युतिदेवदूष्याम् ॥७४॥
 आश्रोणि यस्यास्तनुरस्ति पुण्य-
 क्षेत्रं नु गौरोद्गतरुगु(क)प्ररोहम् ।
 यत्रान्तरीयाग्रतरङ्गभङ्ग्या
 भान्त्यद्भुताः सीरविलेखलेखाः ॥७५॥
 यस्याः पुरे गर्भगनाभिकूपो
 यो मेखलामध्यमदीप्रवप्रः ।
 रत्नोत्थितास्तत्र मिथो मिलन्त्यः
 कुर्वन्त्यलम्भाः कपिशीर्षशोभाम् ॥७६॥
 काले कलौ गत्वरतत्त्वविद्ये
 या मेखला हाटकपट्टिकायाम् ।
 रत्नानि धत्तेऽक्षरपङ्क्तिरूपां-
 नीवीमवैम्युत्तमवाङ्मयानाम् ॥७७॥
 मध्यो न किं वा न मयैक्षि यस्याः
 प्राच्यो न तस्य प्रतिमासुवृष्टेः ।
 अन्यस्तु पक्षोऽभिमतो यतोऽहं
 स्थूलार्थदर्शी स च गाढसूक्ष्मः ॥७८॥
 जानीत यन्मूलतनूलताम-
 प्युन्मीलितां तूलिकया कलातः ।
 नो चेत् कथं मध्यशलाकिकायां
 तिष्ठत्यपारः स्तनशैलभारः ॥७९॥
 सर्वेश्वरी या वरमीश्वरादेः
 पादेन कस्याऽपि तर्ति करोति ।
 नो चेद्वपुर्वालनयावलग्नो
 भग्नोऽभविष्यद्विसखण्डबन्धुः ॥८०॥
 यस्याः प्रभावेन विनाशवन्ध्या

सन्ध्यातिमेध्या मुखपूर्णमेन्दोः ।
 जाघट्टि शोणोपलकुट्टिमं वा
 वक्षोङ्गणे कञ्चुकचक्रवर्त्ती ॥८१॥
 आकल्पकीर्ति कलितप्रतापां
 वक्षोवनीमुल्लसितप्रवालाम् ।
 चर्कति चोलः कुचशैलभूर्मी
 यस्याः समीरोद्धतधातुधूलीम् ॥८२॥
 वैराग्यभङ्ग्या हृदयाद् यदीयाद्
 यः पुस्तकान्तर्गतकान्तसूक्तैः ।
 कृष्टो बहिस्तिष्ठति रागराशिः
 शङ्के स लोकेऽजनि कञ्चुकाख्यः ॥८३॥
 काश्मीरदेशस्य ददात्यदोऽत्यु-
 त्कर्षं ततः प्रीतिवशात्तदीशा ।
 केदारमेकं हृदि कुङ्कुमस्या-
 ऽऽदत्ते स्म या वै मितकञ्चुकं नु ॥८४॥
 काठिन्यमुद्धृत्य हृदो बहिर्या
 वर्यावकार्षी[त्] कुचरूपकूटै ।
 तेनाऽजिजीवज्जनतां यदल्पा-
 दप्याश्रितानां करुणां विधाता ॥८५॥
 लावण्यपुण्याम्बुघटौ मनोभू-
 मत्तेभकुम्भौ रतिकेलिगोलौ ।
 मुक्तालतापक्वफले तदुत्थ-
 ज्योतिर्जले पाटलपद्मकोशौ ॥८६॥
 तेजस्विवाग्बीजमणी समुद्रौ
 हृद्भ्रामसद्भर्मविवेकमौली ।
 ज्ञानामरुदुस्तबकाविति स्या-
 दस्याः कुचद्वयुपमानिघण्टुः ॥८७॥ युग्मम् ॥

श्लिष्यन्तुरेहिङ्गुलरङ्गचोलं
 यस्याः स्तनास्फालजकोपशंसी ।
 शुक्लोऽपि लौहित्यमुपैति हारो
 वीक्ष्याऽपि को वा सुकुचां न रागी ॥८८॥
 कम्बुः किमु स्याद्यदकुण्ठकण्ठ-
 स्पर्द्धाय पूर्णोऽप्ययमुज्ज्वलात्मा ।
 यद्युच्चरत्योमिति वाद्यमानः
 पापापहं नो परमेष्ठिबीजम् ॥८९॥
 देदीव्य(प्य)ते देव्यधरारुणास्या-
 सिन्दूरपादा कुमुदावदाता ।
 या मानसे सौमनसे न सेवा-
 लस्याऽऽलये दिव्यसितच्छदीव ॥९०॥
 वार्द्धिं विना विद्रुममुद्रभूवा-
 ऽशोकं विनाऽस्योदलसत् प्रवालम् ।
 बिम्बीं विना बिम्बमलालगी(लीलग ?)द्वा
 किं धूतबन्धूकमदो यदोष्ठः ॥९१॥
 पद्मेन्दनाद्यद्वदनं समास-
 भ्रूश्रीकरीं ध(धा)रयते पुरापि ।
 राज्ञो जयाल्लोहितशुण्डदडं (दण्ड-)
 भालातपत्रं त्वधुना तदूद्धूर्वम् ॥९२॥
 आच्छिद्य पुष्पेषुभयदयालुः
 शङ्के स्वनासामिषतो निषङ्गम् ।
 या न्यग्मुखीकृत्य करोति रिक्तं
 न्यध्याय्यधस्तद्विजपुष्पपङ्क्तिः ॥९३॥
 स्वत्यागधतूरकृतार्चशम्भोः
 खेदाय तद्वन्द्यपदामुपास्ते ।
 सूक्ष्मान्तपक्ष्माङ्कुरकण्टकोद्य-

तारालियुग्दृग्दलकेतकीयाम् ॥९४॥
 दोलाविलासोचितकर्णफाली
 व्यालीढताडङ्गनिभेन बद्ध्वा ।
 या मुख्यरूपे वहते स्वतेजः
 कीर्तिद्विषद्द्योमणि-पूर्णमेन्द्रोः ॥९५॥
 यद्दोर्मयद्योतरवः सपर्या-
 पर्याकुला विज्ञकुलार्पितेष्टाः ।
 शोणाङ्गुलीपल्लवलब्धशोभाः (भा-)
 संभारमाबिभ्रति भूषणानाम् ॥९६॥
 कोटीरहारङ्गदकङ्कणाद्य-
 प्रमाणमाणिक्यवती विलोक्य ।
 जानामि यां रत्नकरेण रत्ना-
 करेण वाऽऽरोहितसर्वकोशाम् ॥९७॥
 प्रालेयमूर्त्तैस्तरलार्कबालो-
 न्मीलन्मरीचिप्रचयेन यस्याः ।
 उत्तीर्णवासोग्रतरङ्गधारं
 जागत्यतेऽङ्गं तनुते न जाने ॥९८॥
 आदावभूतां जनकानुरूपे
 श्रीर्या च दुग्धाब्धिविधिप्रसूते ।
 आचिच्छिदाते नु मिथोऽनुपात-
 श्वेतौ गुणौ क्वाऽपि कलिप्रवृत्तौ ॥९९॥
 या वक्त्रपङ्केरुहपातुकानां
 मालामिव स्तम्भितषट्पदानाम् ।
 वीणां कलक्वाणवितीर्णकर्ण-
 प्रीतिं करे मारकतीं बिभर्ति ॥१००॥
 य(या ?) दानगत्याद्यखिलप्रकारैः
 किं नो करेणोः करणिं करोति ? ।

पार्थक्यमेकाक्षरतः कस्स्था
 चेद्वल्लकी नाऽञ्जति सल्लकीतः ॥१०१॥
 द्विः सप्तविद्योपनिषन्मणीनां
 या पुस्तिकायाः कपटेन पेयाम् ।
 न्यस्तस्वदृग्(क्) चित्रकवल्लिमारा-
 ल्लति स्म पादानतदीनहेतोः ॥१०२॥
 या पुस्तकं वाचयतां जनो यद्-
 भक्तस्तु यद्वाचयिता कुतोऽस्तु ? ।
 येनाऽस्य यादस्यतिसर्वविद्या-
 स्तद्वः पुनः कोऽप्यपरो न यस्याः ॥१०३॥
 कण्ठेसु मुञ्चंश्चिबुकाग्रचुम्बि-
 स्थूलस्तनस्पर्शजकोपभीरुः ।
 यस्याः करे कश्चिदमुञ्चदक्ष-
 स्त्रग्मात्यमर्चार्थमुरः पुरःस्थे ॥१०४॥
 पाणिस्थवैडूर्यकमण्डलुर्या-
 सौवास्यदास्यप्रणयीन्दुपुर्याः ।
 उच्चाटहेतुं कटके तुलौजाः
 किं गहुमानीय वहत्युपान्ते ॥१०५॥
 नव्यप्रसूता सुरसौरभेयी
 या भेक्षुषां दोग्धि मनीषितानि ।
 तेनान्तिकं वत्सकवत् स कश्चि-
 द्यस्या न मुञ्चत्युचितं भगलः ॥१०६॥
 तां मानसोत्थैरथ रूपभङ्गी-
 चङ्गीकृताङ्गीमिह गीरधीशाम् ।
 व्याकोशकाव्याम्बुरुहैः सुवर्ण-
 श्रीवर्णनीयैर्महितुं स लग्नः ॥१०७॥
 ऋकारकल्पां सकलामराणा-

मग्रेस(सर)त्वेन सरस्वति ! त्वाम्
जाड्येन चण्डेन विडम्बितः त्वाम्
गोस्वामिनीं विज्ञपयाम्य(म्य)तिः ॥१०८॥

जाड्येन पीड्ये जनयित्री ! चित्रं
वेविद्यमानावरणव्रजोऽहम् !
तेनेदमुच्छिन्द्य निजां हि निष्ठा-
ङ्गुष्ठोल्बणाग्निष्टनिषेवणान्मे ॥१०९॥

स्वभावस्वत्व(सत्त्व?) वती सती मे
दध्रं हृदध्रं श्रितवत्यपि त्वम् ।
हत्वा तमः प्रातिभसुप्रभातं
नातन्तनीषीदमयौक्तिकं ते ॥११०॥

भाग्योदये कामगवी पुरोगा
संपादयन्ती हितमाश्रितानाम् ।
तस्मादभाग्येऽपि मदिष्टमेकं
तेभ्योऽधिकायास्तव दातुमर्हम् ॥१११॥

प्रेङ्खोलनामौलिगचामरली-
दण्डाः किरीटग्रनिविष्टरत्नाः ।
जाड्यं हरन्ते तव कर्मकर्यो
ऽप्यैङ्गारवर्योपमया स्मृताङ्गयः ॥११२॥

तेनैतदल्पार्थकृतेऽर्थना ते-
नाऽर्हा फलायेव मरुल्लतायाः ।
मातर्ममाऽतः करुणाकटाक्षं
मुञ्चोपरिष्ठाद् घटितेष्टलक्षम् ॥११३॥

स्तवनम् ॥

विज्ञप्तिमेवं कृतवन्तमाख्य-
त्तं मूर्खमुख्यं विधुजिन्मुखी सा ।
उत्तिष्ठ पात्रीकुरु वक्त्रमित्थं

चक्रे च वक्रेतरकर्मकोऽसौ ॥११४॥

देवी तदा तस्य दिनोदयाब्ज-
स्पर्द्धाकरस्तोकविकासिवक्त्रे ।

दत्ते स्म वैडूर्यकमण्डलूद्य-
त्रीलाब्जनालीममृतस्य धाराम् ॥११५॥

याऽनर्गले निर्गमितेऽद्य मान्द्ये
वागीशया गौरदृगौषधेन

रेजेऽस्य किं पथ्यपरायणायाः
शास्त्रेषु बुद्धेः स्फुरणाय यष्टिः ॥११६॥

तस्यां च किञ्चित्कृपणाज्यधारा-
न्यायेन जिह्वेपरि लग्नवत्याम् ।

सा पञ्चषोच्चारितबीजवर्णा
विद्युद्बदन्य(न्या)व्यवधत्त देवी ॥११७॥

यस्याः प्रसादेन मुखादवापे
स्वप्नोऽयमीदृग्घनपुण्यलभ्यः ।

साऽपि प्रमीलाऽस्य जगाम दूरे
धिग् वेधसोऽभीष्टवियोगदत्त्वम् ॥११८॥

तावद्वियत्तालतरौ विशाले
पिङ्गाङ्गभाः पश्चिमभागरागः ।

प्राचीकटद्वासरमर्कटेशः
प्राचीशिखायां शिखिशोणमास्यम् ॥११९॥

पूर्वायुवत्या निदधेऽस्य जापा-
वसानमङ्गल्यकृते स्वमौलौ ।

बालार्करुग्घट्टपटीपटीयः-
पाटल्यनिर्धादि(टि?)तधातुरागा ॥१२०॥

म्लानोडुपुष्पाद्विपुलाभ्रतल्पा-
दुत्थाय यान्त्यां रजनिप्रियायाम् ।

भ्रष्टांशुकः श्राग् विललाग भूयो
 रागाविलः शीतकरोऽम्बरान्ते ॥१२१॥
 जहार हारावलिहेतवेऽहः -
 श्रीस्तारमुक्तौधमभूत्तदा किम् ? ।
 भूयस्तरां स्तात्पुनराप्स्यतीयं-
 श्यामा समुद्रप्रियपुत्रपत्नी ॥१२२॥
 पाथोधरध्वानमपार्थयन्तो
 ये स्म प्रथन्ते दधिमन्थनादाः ।
 मन्येऽपविघ्नाग्र(ग्रि)मवत्सरसि-
 प्रौढोत्सवे ते पटहप्रणादाः ॥२३॥
 उद्योगिनां जागरणाय साधा
 रण्येन दीर्घाः कृकवाकुघोषाः ।
 पुण्यार्थमद्रव्यविभातभेरी-
 भाङ्गारशोभां बिभराम्बभूवुः ॥१२४॥
 शोणौ धुनीधन्यवधूर्मिपाणि-
 प्रेङ्खोलिनौ प्रेमगुणेन बद्धौ ।
 भूयो भवद्योग-वियोगवर्या-
 वासञ्जतां कोकविलासगौलौ (?) ॥१२५॥
 वर्द्धापयन्ति स्म सुपर्ववध्वः
 श्रीवीरनिर्वाणदपर्वरात्रिम् ।
 पेतुः समन्तादिति शाङ्वलेषु
 प्रालेयलेशव्यपदेशमुक्ताः ॥१२६॥
 दुग्धाज्ययोर्धामनि चेदियन्तः
 स्युर्मोदकाः पर्व तदेति मन्ये ।
 स्मराब्जहस्ताभिनयालिगुञ्जा -
 गोर्भिर्न कस्को जहसेऽब्जिनीभिः ॥१२७॥
 दीपालिकापोषितपूर्जनाना-

मर्का मनोभिः किमु पारणोत्कैः ।
 आकृष्य- - तमरोषरक्तो-(?)
 ऽध्यारोह्यत प्रागचलाग्रभागम् ॥१२८॥
 कोवेदभानाउ(मु?)दिते विभाना-(?)
 मीशे तमः स्थास्यति दृश्यमुर्व्याम् ।
 छायामयस्तु प्रतिवस्तुपुञ्ज-
 स्तस्य स्थितः पश्यत दुर्जयस्य ॥१२९॥
 जातेऽथ तेजोऽरुणिते प्रभाते
 नाऽतेनिरे के सविशेषवेषम् ।
 दृष्ट्वेव नव्यांशुकमर्कमादौ
 यातानुयाते कुशलो हि लोकः ॥१३०॥
 ताम्बूलरक्ताधरदन्तजिह्वाः
 सर्वेऽभवंस्तच्छुभमेव तेषाम् ।
 ये तद्दिने सन्मुखरागयुक्ता-
 स्तेऽशेषवर्षेऽपि विषादमुक्ताः ॥१३१॥
 ताम्बूलबाहुल्यविलोहितास्याः
 शुभ्रांशुकेन्दुद्युतिदत्तदास्याः ।
 सन्तो विलेमुः(सुः) किमिलावतीर्णाः
 सौदामिनीसुन्दरशारदाब्दाः ॥१३२॥
 भाग्यश्रियाऽऽलस्यगमायपुंसां-
 भाले समुक्ताफलरक्तचोला ।
 लाजाढ्यकालेयजपुण्ड्रदम्भा-
 द्दोर्वल्लिरुच्चै रचयाम्बभूवे ॥१३३॥
 नासाग्रलग्ना क्षतपूर्णपुण्ड्र-
 व्याजाद्धरक्तोज्ज्वलबिन्दुबाणम् ।
 भूयामलज्यालिकचापदण्डे
 जेतुं कलि(लि) सन्दधिरे कुलीनाः ॥१३४॥

परस्परेण प्रणयप्रवीणाः

सन्तः प्रणामप्रवणोत्तमाङ्गाः ।

किं भालभूसम्भृतभाग्यभारा

भुग्नीभवत्कन्धस्तामधार्षुः ॥१३५॥

सर्वादः सुन्दरकूरसङ्गः

संवत्सरस्याऽऽदिमवासश्च ।

धान्येषु धनेष्वपि(धनेषु धान्येष्वपि?) राजमाषै-

रेवाऽऽप्यते स्म त्रिकयोग एषः ॥१३६॥

रक्तः प्रतापाद्धूतकूरकीर्तिः

स्थालासनः श(स)स्यकुलस्य राजा ।

भुक्तिक्षणेऽन्दोलितपाणिपद्मे-

द्यच्चामरोऽराजत राजमाषः ॥१३७॥

ढक्कादिगाढध्वनितैरकर्ण-

व्यापारिणः केन कृता वदान्याः ।

नो चेदनाकर्णितचाटुवाच-

शिछन्दन्ति दौस्थ्यं कथमर्थिपुंसाम् ॥१३८॥

ध्यातुः पुनस्तत्र दिनेऽस्य निद्रा-

मुद्राविमुक्ताक्षिसरोरुहत्वम् ।

आसेदुषः स्वान्तसरस्वतिस्थे

स्वप्नाम्बुजे बीजमतिष्ठदेकम् ॥१३९॥

जानेऽस्य बीजान्यपराणि जापे

दत्तापमाना वनितेव निद्रा ।

कोपादुपादाय चला पलाया-

ञ्चक्रे नरं कस्य मणिः स्थिरो वा ॥१४०॥

चेत्तानि चित्तात्रिर्युस्तदा किं

जातं यदेकं हि हृदालयस्थम् ।

दातेदमेवाऽस्य समग्रमुर्वी-

दत्तप्रकाशो रविरग्रहोऽपि ॥१४१॥

यच्चोत्तमानां चितपञ्चवर्णं
विघ्नावलिव्यालविलोपितूर्णम् ।
कलाशिखाशालिशिरःशिखण्डि-
श्रीखण्डनं खेलति हृद्धनेषु ॥१४२॥

पापापनोदे पटुवाद्यमानः
सद्यो यदेवोच्चरतीति हेतोः ।
श्रीवासुदेवः सुतनिर्विशेषं
चुम्बत्यबङ्गिप्रबलास्थिकम्बुम् ॥१४३॥

नाऽलीकसूनोर्लपनः प्रतोली-
रालोक्य रुद्धाः सकलान्यवर्णैः ।
पूतं परस्पर्शभयेन जाने
यन्निर्ययौ भिन्नकपोलभित्ति ॥१४४॥

तिस्रोऽपि रेखास्त्रिजगन्ति गौर-
ज्योतिःकलासिद्धिशिलाविशाला ।
सिद्धः सबिन्दुस्तदुपर्यतो य-
ल्लोकस्य किं रूपकमल्पमातम् ॥१४५॥

पञ्चार्हदादिप्रथमाक्षरोत्थं
जैनाः समग्रागमसारमाहुः ।
षड्बिन्दुखण्डेन्दु-विरिञ्चिनामो-
पन्नं यदन्येऽप्यधिकं त्रयीतः ॥१४६॥

योगिप्रधानप्रणिधानधार-
गोदावरीखेलिवितीर्णलक्ष्मि ।
हालक्षमापालति यत्पुरस्थै -
वर्णद्विपञ्चा[श]दुदारवीरैः ॥१४७॥

यद्वीजमेकेन्दुकलां दधानां
जिह्वादलं यावदलंकरोति ।

स्यात्तावदास्याम्बुरुहस्य किञ्चि-
 त्सङ्कोचिता साऽनुचिता न चिन्त्या ॥१४८॥
 आमोक्षमेकोऽप्यरिहादिवर्णो-
 रतीति विप्राणयितुं श्रितानाम् ।
 तत्पञ्चकोत्थं यदवैमि पश्य-
 त्युत्कन्धरं वस्त्वधिकं ततोऽपि ॥१४९॥
 वाग्देवताया वदनारविदा-
 त्तद्वीजमासाद्यत यद्यनर्घ्यम् ।
 तत्पारिजातोऽजनि मंजरीमा-
 त्रिस्सीमसौरभ्यमभूत् सुवर्णम् ॥१५०॥
 आराद्धसिद्धान्तसुरीवरीयः-
 प्रसादजस्वप्नमधोर्महिम्ना ।
 सौघाऽजनि प्रागकरीरसंज्ञा-(?)
 वीरुल्लगन्नद्य कवित्वपुष्पः ॥१५१॥
 श्रीनन्दिस्ताख्यगुरुप्रसाद-
 प्रासादवासाप्तसुखः स चेदम् ।
 सारस्वतोल्लास इति प्रतीतं
 स्फीतं गुणैरातनुते स्म काव्यम् ॥१५२॥
 सन्तु स्तनन्धयधियोऽध्ययनाय बद्ध-
 मेतन्मुखाब्जमणिमण्डनतां नयन्तः ।
 श्रीभारतीति थि(स्ति)मिताक्षरमन्त्रबीज-
 प्रष्टप्रसादमधिगम्य कविप्रकाण्डाः ॥१५३॥

इति सारस्वतोल्लासकाव्यम् ॥श्रीः॥